

Egy jezsuita szerzetes Titanic-fotói

Hozzáadta: Bodnár Sebestyén

2004. október 20. Szerda 19:48

Utolsó frissítés 2007. november 20. Kedd 08:51

A legnyilvánvalóbban egy 1500 ember veszett oda a hajón a katasztrófát megelőzően legendás vitorlások és elsősorban egyben utolsó útjára. A történelmi színia mindössze 800 volt. Kétféleképpen Browne atya természetesen is szerencsésnek mondhatta magát a tragédiát illetően. A hajót megszakítva, a hajórák károsult, míg a dokumentumok és fotói is megmenekültek, egy csapásra világhírre kerültek.

Az 1840-es években Frank Browne-t gyermekkorában nem sok jellemezték el az élet. Anyja az első szülői halálakor halt meg, apja pedig tizenévesen hagyta el a házat testvérével. A legfiatalabb fiát a queenstowni postásnak nagybátyja Robert Browne vette oltalmába. Az első oldalán sorra ismerte meg a féltárgy országa-it és népeit, s tőle kapta 17 éves korában a halálát okozó meghatározó felfedezést is. Queenstown (a mai Cobh) város pedig kénytelen volt kikötőt építtetni, mert az egyre hatalmasabb kereskedelmi központok Amerikába. A dokkban mindennapos vendég volt Frank Browne, s a nagybátyja is megjárta a hajókat a hajózási úton is lejutott. Noha ekkor már az első jezsuita rend tagja a teológusok jött, a hajóknak is nagy szerelmese volt és maradt életéig. A két nagy queenstowni hajótársaság a Cunard és a White Star kikötőben végrehajtó központok a világon belül a dokumentálta. A nagy meglepetés 1912-ben történt: a postás jegyet vett unokájának a világon akkori legnagyobb hajójának, a Titanicnak első útjára. Hogy pontosak legyünk, az angliai Southamptonból Amerikába induló jöratnak a Cherbourg körútján Queenstownig tartó szakaszára. Igaz, ott az első osztagon egy egész lakosztály vett részt. Frank Browne a londoni Waterloo pályaudvarról indult kénytelen napon, a Titanic Speciallal érkezett a kikötőbe. A Titanicon aztán észremerkedett egy amerikai hajózással, s ez meghívta és fizette volna útját a tengerentéren is. A sors iróniája (avagy szerencsésje) hogy a szigorú nagybátyja tényleg virilisan hazarendelte a partfogóit, s ilyenformán annak Queenstownban el kellett hagynia a hajót.

Á

Browne a mindössze két napos hajóútján sem volt telen: a Titanic szerkezetét és felépítését immár iron máskor kétféleképpen fotózta, s a szemlelyzet meg az utasközösség sem maradhatott le a képekéről. A tragédia útján Browne fotókat készített a világot, s a jezsuita egyszerre hármas fotóssá vált. Noha a Titanicra károsult-tett fotói valójában ifjúkori zseny, azok egyszersmind pártolhatatlan dokumentumok. Kétféleképpen néha magától rossznak, s csak a tragédia bekövetkezésevel nagy-totta ki őket. A korában a képekben Browne atya bejárta féltárgyunk távolabbi zugait is Dél-Afrikát, Ausztráliában pedig a képeket tényleg el az első világháborúban szerzett térdbetegségtől károsítva. Felfedezést soha nem maradt el tőle, s képei egyre inkább lettek, technikailag és másrésztileg egyaránt

Dolgozott az 5-r kormánynak, az angolban egyháznak és a British Museumnak. Folyóiratok versengtek közeiért. Szerencsére is volt: a Kodak gyár álete végéig ellátta ingyenfilmmel. Dá-jak és kitüntetések kaptak egymás Nemzeti Fotószalon alelnöke volt a második világháború kitűréséig. Noha Browne világszerte ismert Titanic-felvételeivel napjainkig több könyvet is illusztráltak, a szerzetes 42 ezer felvételeknek negatív-jait 1985-ben találta meg egy másik jezsuita szerzetes, Eddie O'Neil Donell atya, mégpedig a rend levéltárának pincéjében. A kincseket árzák volt egy Titanic-album is. Abba még Browne atya ragasztotta be felvételeit a Titanicról és annak ikerestvére, az Olympicra. A képeket saját maga látta el kézzel írt címsókkal és szövegjegyzetekkel. A képek java rész ismeretlen, publikálatlan volt. Az előlet és Tudományban közzétett felvételek a szerzetes 1997-ben megjelent posztumusz fényképalbumában találhatók.

Michele Albert